

MOTYVUOTA IŠVADA

DĖL KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖS NUSTATYMO VĮ KLAIPĖDOS VALSTYBINIO JŪRŲ UOSTO DIREKCIJOJE

1. BENDRA INFORMACIJA

Vykdamas Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2018 m. balandžio 9 d. įsakymu Nr. 3-1630 patvirtinto Lietuvos Respublikos susisiekimo ministru priskirtų valdymo sričių korupcijos prevencijos programos įgyvendinimo priemonių 2018–2019 m. plano (toliau – Planas) 3.1.4 punktą ir vadovaujantis LR korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsniu, LR Vyriausybės nutarimu Nr. 1601 „Dėl korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2011-05-13 įsakymu Nr. 2-170 „Dėl valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijų patvirtinimo“, buvo nustatyta korupcijos pasireiškimo tikimybė (KPT) krantinių rekonstrukcijos organizavimo ir papildomų darbų valstybės įmonės Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcijoje (toliau – Uosto direkcija) srityje.

Analizuojamas laikotarpis: 2017-07-01 – 2018-08-15. Korupcijos pasireiškimo tikimybę nustatė, vertino ir aprašė Uosto direkcijos generalinio direktoriaus padėjėjas korupcijos prevencijai ir saugai Dainius Noreika.

KPT nustatymo sritis – **krantinių rekonstrukcijos organizavimas ir papildomi darbai Uosto direkcijoje** – pasirinkta atsižvelgiant į jos atitikimą Korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio 4 dalyje nustatytiems kriterijams.

LR Klaipėdos valstybinio jūrų uosto įstatyme yra išaiškinta sąvoka, kas yra uosto infrastruktūra ir krantinė. **Uosto infrastruktūra** – hidrotechninių ir inžinerinių įrenginių ir statinių, navigacinių įrenginių, taip pat kelių bei privažiuojamųjų geležinkelio kelių kompleksas. **Krantinė** – nustatyto ilgio, pločio ir leistinų apkrovų hidrotechninis įrenginys, skirtas laivams švartuoti ir krauti, keleiviams įlaipinti ar išlaipinti.

LR statybos įstatyme taip pat yra išaiškinta sąvoka, kas yra rekonstravimas ir remontas. **Rekonstravimas** – statybinė veikla, kurios tikslas iš esmės pertvarkyti esamą statinį; **remontas** – statybinė veikla, kurios tikslas iš dalies arba visiškai atkurti statinio techninę būklę pagal statybos normatyvinių dokumentų reikalavimus arba pagerinti statinio naudojimo savybes.

Uosto direkcija teikia viešąsias paslaugas eksploatuodama Klaipėdos valstybinį jūrų uostą bei valdydama uoste esančius valstybės nuosavybės teise priklausančius objektus, užtikrindama Klaipėdos valstybinio jūrų uosto funkcionavimą ir konkurencingumą. Uosto direkcija atlieka LR Klaipėdos valstybinio jūrų uosto įstatyme Uosto direkcijai numatytas funkcijas. Viena iš pagrindinių Uosto direkcijos funkcijų yra statyti, naudoti ir plėtoti uosto infrastruktūrą.

Uosto žemė, akvatorija, hidrotechniniai įrenginiai, krantinės, navigacijos keliai ir kanalai, navigaciniai įrenginiai ir kiti uosto infrastruktūros objektai yra valstybės nuosavybė. Uosto akvatoriją, žemę, uosto infrastruktūros objektus ir kitą priskirtą ar sukurtą turtą Uosto direkcija valdo, naudoja ir juo disponuoja turto patikėjimo teisėmis, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos įstatymais.

Daugiausia resursų reikalaujantis Uosto direkcijos strateginis tikslas – uosto, miesto ir valstybės pridėtinės vertės augimą sąlygojančios infrastruktūros sukūrimas ir plėtra. Įgyvendindama šį tikslą, Uosto direkcija kuria naują ir gerina esamą uosto infrastruktūrą, atsižvelgdama į uosto operatorių prognozuojamo krovos masto augimą, konkurentų ir rinkos analizę. Kadangi Uosto direkcijos išteklių yra riboti, prieš priimdama sprendimus dėl prioritetinių priemonių pasirinkimo, Uosto direkcija privalo atsižvelgti į didžiausią finansinę ir (ar) socialinę–ekonominę naudą generuojančius projektus, taip užtikrindama Uosto direkcijos veiklos ir finansinį efektyvumą.

Pateikiamas analizės objektas – pasirinkta veiklos sritis, kurioje egzistuoja didelė korupcijos tikimybė, analizės tikslas, analizės laikotarpis, nurodoma, kas atliko analizę.

2. ANALIZĖS REZULTATAI

2.1. Analizuotų ir vertintų teisės aktų ar kitų dokumentų sąrašas:

1) **VĮ Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcijos vykdomų ir planuojamų vykdyti uosto infrastruktūros projektų vertinimo, atrankos ir įgyvendinimo komisijos darbo reglamentas**, patvirtintas Uosto direkcijos generalinio direktoriaus 2016 m. lapkričio 30 d. įsakymu Nr. V-264.

2) Tipinė Klaipėdos valstybinio jūrų uosto infrastruktūros ir suprastruktūros pagerinimo ar sukūrimo dvišalė sutarties forma, patvirtinta 2011-09-16 Klaipėdos valstybinio jūrų uosto plėtojimo tarybos posėdyje.

3) **Techninės tarybos darbo reglamentas**, patvirtintas Uosto direkcijos generalinio direktoriaus 2014 m. sausio 2 d. įsakymu Nr. V-2.

4) **VĮ Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcijos darbo reglamentas**, patvirtintas Uosto direkcijos generalinio direktoriaus 2017 m. birželio 30 d. įsakymu Nr. V-125.

5) **VĮ Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcijos viešųjų pirkimų organizavimo ir vykdymo tvarkos aprašas**, patvirtintas Uosto direkcijos generalinio direktoriaus 2018 m. balandžio 25 d. įsakymu Nr. V-103.

6) Uosto direkcijos generalinio direktoriaus 2014 m. gruodžio 16 d. įsakymas Nr. V-342 „**Dėl asmenų, turinčių teisę pasirašyti apmokėti Uosto direkcijai pateiktas sąskaitas, pasirašyti priėmimo ir perdavimo aktus ir tvirtinti komandiruočių ir kitų išlaidų avansines apyskaitas**“.

7) Uosto direkcijos generalinio direktoriaus 2014 m. spalio 29 d. potvarkis Nr. PP-5 „**Dėl įmonės užsakymu rengiamų statybos ir rekonstravimo projektų įgyvendinimo grupės sudėties**“.

8) Uosto direkcijos generalinio direktoriaus 2014 m. kovo 18 d. įsakymas Nr. V-72 „**Dėl Uosto direkcijos sudaromų sutarčių vykdymo kontrolės**“.

9) Uosto direkcijos generalinio direktoriaus 2011 m. spalio 11 d. įsakymas Nr. V-374 „**Dėl rangos sutartyse numatyto rezervo naudojimo, sutaupyto lėšų naudojimo tvarkos nustatymo**“.

10) Uosto direkcijos generalinio direktoriaus 2014 m. liepos 21 d. įsakymas Nr. V-190 „**Dėl tipinių sutarčių formų patvirtinimo**“.

Pateikiami veiklos sritį reglamentuojantys teisės aktai ar kiti dokumentai

2.2. Vertinimo metodika

Atliekant KPT nustatymą buvo vykdoma Uosto direkcijos apklausa, buvo atlikta lyginamoji dokumentų analizė bei atlikta teisės aktų ir procedūrų peržiūra ir vertinimas.

Nurodomas pasirinktas vertinimo būdas (atliktas vidinis tyrimas, atlikta apklausa, atlikta lyginamoji, sisteminė dokumentų analizė, teisės aktų ar procedūrų peržiūra / vertinimas ar kt.)

2.3. Analizės rezultatas

Atliekant analizę buvo atsižvelgta į tai, kad papildomi darbai yra sudėtinė krantinių rekonstrukcijos organizavimo proceso dalis, todėl didesnis dėmesys atliekant analizę buvo skirtas krantinių rekonstrukcijos organizavimo procesui.

Krantinių rekonstrukcijos organizavimo proceso aprašymas :

1) Uosto direkcijos internetiniame puslapyje yra pateikta informacija apie galimybę teikti paraiškas dėl investicijų į uosto infrastruktūrą;

2) Klaipėdos valstybinio jūrų uosto žemės nuomininkai, pageidaujantys, kad būtų sukurta nauja ar pagerinta esama uosto infrastruktūra, Uosto direkcijai turi pateikti nustatytos formos paraišką. Paraiškos forma ir jos priedai yra reglamentuoti VĮ Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcijos vykdomų ir planuojamų vykdyti uosto infrastruktūros projektų vertinimo, atrankos ir įgyvendinimo komisijos (toliau – Komisija) darbo reglamente, patvirtintame Uosto direkcijos generalinio direktoriaus 2016 m. lapkričio 30 d. įsakymu Nr. V-264. Paraiškos forma su priedais ir jų pildymo instrukcija yra įkelta Uosto direkcijos internetiniame puslapyje;

3) paraiška su priedais perduodama svarstyti Komisijai. Komisijos nariai, kurie yra Uosto direkcijos Ekonomikos ir strateginio planavimo skyriaus (toliau – ESPS) darbuotojai, rengdami medžiagą Komisijos posėdžiams, tikrina žemės nuomininkų pateiktas paraiškas dėl infrastruktūros pagerinimo ar sukūrimo, jų priedus ir kitą gautą informaciją, jeigu reikia, teikia prašymus žemės nuomininkams patikslinti pateiktus duomenis ar pateikti papildomus duomenis;

4) ESPS darbuotojas parengia tarnybinį pranešimą (toliau – TP) Uosto direkcijos infrastruktūros direktoriui, kuriuo prašoma įvertinti paraiškoje nurodyto infrastruktūros objekto įgyvendinimo galimybes, kainą ir galimą įgyvendinimo laikotarpį;

5) infrastruktūros direktorius TP pagal kompetenciją perduoda vienam iš Uosto direkcijos infrastruktūros padalinių, kuris preliminariai nustato prašomos investicijos vertę, kiek laiko užims investicijos įgyvendinimas, ar techniškai apskritai toks projektas yra įmanomas ir parengia TP, kuris perduodamas Komisijai, ESPS darbuotojui, atsakingam už medžiagos rengimą Komisijos posėdžiams;

6) ESPS darbuotojas, kuris yra komisijos narys, apskaičiuoja projekto, kurio vertė didesnė nei 600 000 eurų be PVM, atsipirkimą ir kartu su žemės nuomininko paraiška bei jos priedais, kitais dokumentais, kartu su aiškinamuoju raštu pateikia visą medžiagą svarstyti Komisijai. Jei projekto vertė mažesnė nei 600 000 eurų be PVM, atsipirkimas neskaičiuojamas. Paraiška, infrastruktūros direktoriaus tarnybinis pranešimas ir aiškinamasis raštas teikiami komisijai svarstyti ir sprendimui priimti. Jei žemės nuomininkas yra pateikęs kelias paraiškas dėl investicijų toje pačioje teritorijoje, apskaičiuojamas bendras atsipirkimas, vertinant bendrą teritorijos išvystymą;

7) Komisija posėdyje svarsto šių investicinių projektų įgyvendinimo galimybes ir priima sprendimą dėl rekomendacijos įgyvendinti prašomus projektus. Komisija posėdžio metu, remdamasi pateiktais duomenimis ir investicinių projektų vertinimo ir atrankos kriterijais, numatytais Komisijos darbo reglamento 4 priede, sudaro / papildo / keičia rekomenduojamų įgyvendinti objektų sąrašą, kurį patvirtina posėdžio protokolo nutarimu ir teikia Uosto direkcijos generaliniam direktoriui, kuris taip pat yra ir Komisijos pirmininkas;

8) Uosto direkcijos generalinis direktorius, atsižvelgdamas į Komisijos rekomendaciją, priima sprendimą dėl uosto infrastruktūros investicinių projektų įtraukimo į Uosto direkcijos strateginio veiklos plano projektą. Strateginio veiklos plano projektas, apsvarsčius Uosto direkcijos valdybai, iki einamųjų metų lapkričio 15 d. pateikiamas Susisiekimo ministerijai ir VŠĮ Stebėsenos ir prognozių agentūrai. Galutinis strateginio veiklos plano projektas, atsižvelgus į VŠĮ Stebėsenos ir prognozių agentūros rekomendacijas, iki kiekvienų metų gruodžio 31 d. pateikiamas svarstyti ir tvirtinti Susisiekimo ministerijai. Strateginis veiklos planas tvirtinamas susisiekimo ministro įsakymu ir iki kiekvienų metų sausio 15 d. pateikiamas VŠĮ Stebėsenos ir prognozių agentūrai;

9) apie priimtą sprendimą įgyvendinti arba neįgyvendinti uosto infrastruktūros investicinį projektą pareiškėjas informuojamas raštu;

10) Komisijos darbo reglamento 28 punktą numato, kad, prieš pradėdant įgyvendinti investicinį projektą pagal paraišką, su žemės nuomininku gali būti pasirašoma dvišalė sutartis dėl Klaipėdos valstybinio jūrų uosto infrastruktūros / suprastruktūros pagerinimo ar sukūrimo (toliau – Sutartis). Tipinė sutarties forma yra patvirtinta 2011-09-16 Klaipėdos valstybinio jūrų uosto plėtojimo tarybos posėdyje;

11) susisiekimo ministrui įsakymu patvirtinus Uosto direkcijos strateginį veiklos planą, Uosto direkcijos Plėtros skyriui (toliau – PS) suformuojamas pavedimas parengti projektavimo techninę užduotį. Vadovaujantis Uosto direkcijos generalinio direktoriaus 2014 m. spalio 29 d. potvarkiu Nr. PP-5 yra parengiamas įsakymas dėl įmonės užsakymu rengiamų statybos ir rekonstravimo projektų įgyvendinimo grupės sudėties. Šiame potvarkyje yra numatyta, už ką yra atsakingas Plėtros skyriaus projektų vadovas ir už ką yra atsakingi Statybos ir eksploatacijos skyriaus arba Geležinkelių infrastruktūros skyriaus atstovai;

12) PS projektų vadovas parengia dokumentus dėl viešųjų pirkimų projektavimo darbams įsigyti procedūros vykdymo. Viešojo pirkimo procedūrą organizuoja Uosto direkcijos Viešųjų pirkimų skyrius, o viešąjį pirkimą vykdo Uosto direkcijos generalinio direktoriaus įsakymu patvirtinta Uosto direkcijos viešųjų pirkimų komisija, infrastruktūros objektų statybos, remonto ir kitų darbų bei su jais susijusių paslaugų pirkimams vykdyti. Viešųjų pirkimų procedūros vykdomos vadovaujantis VĮ Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcijos viešųjų pirkimų organizavimo ir vykdymo tvarkos aprašu ir Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymu (toliau – VP įstatymu);

13) įvykus viešajam pirkimui (nupirkus techninio projekto rengimo paslaugą), Uosto direkcijos PS organizuoja sutarties pasirašymo su tiekėju procedūrą. Pasirašius sutartį su tiekėju (rangovu) Uosto direkcijos generalinio direktoriaus įsakymu PS darbuotojas, vadovaujantis Uosto direkcijos generalinio direktoriaus 2014 m. kovo 18 d. įsakymu Nr. V-72, yra paskiriamas projekto vadovu, atsakingu už sutarties vykdymą;

14) rangovas vykdydamas sutartį parengia projekto įgyvendinimo projektinius pasiūlymus. Šie projektiniai pasiūlymai yra svarstomi Uosto direkcijos techninėje taryboje, kuri, vadovaudamasi Techninės tarybos darbo reglamentu, priima sprendimą, pagal kurį rangovas turi rengti techninį projektą. Rangovui parengus techninį projektą, techninis projektas pateikiamas Uosto direkcijos techninei tarybai, kuri priima sprendimą pritarti ar nepritarti techniniam projektui. Uosto direkcijos techninės tarybos sprendimas yra įforminamas protokolu. Uosto direkcijos techninei tarybai pritarus techniniam projektui, organizuojama techninio projekto ekspertizė. Gavus teigiamą ekspertizės išvadą, projektas tvirtinamas Uosto direkcijos infrastruktūros direktoriaus įsakymu, tada yra kreipiamasi dėl statybą leidžiančio dokumento gavimo;

15) techninio projekto rengimo metu yra apskaičiuojama, kiek kainuos projekto įgyvendinimas. Jeigu skaičiuojamoji kaina viršija investicijas, numatytas Uosto direkcijos strateginiame plane, investicinis projektas pakartotinai svarstomas Komisijoje. Komisija, pakartotinai svarstydamas investicinį projektą, jeigu

projektas yra atsiperkantis, priima sprendimą patikslinti investicinio projekto vertę rengiant ateinančių 4 metų Uosto direkcijos strateginio veiklos plano projektą. Jeigu projektas neatsiperkantis, gali būti koreguojamas techninis projektas – keičiami techniniai parametrai ir pan., siekiant sumažinti investicijų kainą. Jeigu to padaryti nepavyksta, komisija priima sprendimą projekto neįgyvendinti ir apie tai informuojamas pareiškėjas;

16) jeigu parengus techninį projektą skaičiuojamoji kaina neviršija Uosto direkcijos strateginiame veiklos plane numatytų investicijų, Uosto direkcijos infrastruktūros padalinys parengia viešųjų pirkimų dokumentų projektus statybos darbams ir susijusioms paslaugoms (techninė priežiūra ir pan.). Jeigu sandorio numatoma vertė be PVM yra lygi arba viršija 1/20 Uosto direkcijos nuosavo kapitalo, viešojo pirkimo dokumentų projektai, remiantis Uosto direkcijos įstatais, pateikiami svarstyti Uosto direkcijos valdybai. Uosto direkcijos valdyba protokoliniu sprendimu pritaria arba ne viešojo pirkimo paskelbimui. Esant teigiamam valdybos sprendimui arba jeigu sandoris yra mažesnės vertės negu atsiranda reikalavimas kreiptis į Uosto direkcijos valdybą, Uosto direkcijos Viešųjų pirkimų skyrius organizuoja, o viešąjį pirkimą vykdo Uosto direkcijos generalinio direktoriaus įsakymu patvirtinta Uosto direkcijos viešųjų pirkimų komisija infrastruktūros objektų statybos, remonto ir kitų darbų bei su jais susijusių paslaugų pirkimams vykdyti;

17) atlikus viešojo pirkimo procedūras ir nustačius laimėtoją, medžiaga perduodama Uosto direkcijos infrastruktūros padaliniiui, kuris organizuoja sutarties su rangovu pasirašymą. Jeigu sandorio vertė didesnė kaip 1 mln. eurų be PVM, prieš pasirašant sutartį, vadovaujantis Uosto direkcijos įstatais, yra kreipiamasi į Uosto direkcijos valdybą dėl pritarimo sandoriui. Gavus Uosto direkcijos valdybos protokolinį pritarimą, organizuojamas sutarties su rangovu pasirašymas. Pasirašius sutartį su rangovu, Uosto direkcijos generalinio direktoriaus įsakymu yra paskiriamas projekto vadovas ir jo pavaduotojas, o taip pat jų veiklą kontroliuojantis vadovas arba, priklausomai nuo projekto sudėtingumo, būna, kad iš karto yra paskiriami du projektų vadovai – vienas projektavimui, o kitas statybai;

18) statybos projekto vadovas ir jo pavaduotojas organizuoja sutarties vykdymą, vadovaujantis statybos rangos sutartimi, Uosto generalinio direktoriaus 2014 m. kovo 18 d. įsakyme Nr. V-72 ir 2014 m. spalio 19 d. potvarkyje Nr. PP-5 numatytais nuostatomis;

19) įgyvendinus projektą yra pasirašomas darbų priėmimo aktas, kurį, vadovaujantis Uosto direkcijos generalinio direktoriaus 2014 m. gruodžio 16 d. įsakymu Nr. V-342 „Dėl asmenų, turinčių teisę pasirašyti apmokėti uosto direkcijai pateiktas sąskaitas, pasirašyti priėmimo ir perdavimo aktus ir tvirtinti komandiruočių ir kitų išlaidų avansines apyskaitas“, pasirašo Uosto direkcijos infrastruktūros direktorius;

20) įgyvendinus uosto infrastruktūros investicinį projektą, kurio vertė didesnė nei 600 000 eurų be PVM, Komisija vykdo šių projektų atsipirkimo stebėseną. Uosto direkcijos prašymu žemės nuomininkai kasmet teikia Uosto direkcijai informaciją apie faktiškai pasiektus veiklos rodiklius (produkcijos arba pridėtinės vertės apimtį, informaciją apie įgyvendintas suprastruktūros investicijas) iki ataskaitinių metų gegužės 1 d. ESPS darbuotojai, remdamiesi gautais (jeigu reikia, ir papildomai surinktais) ir Uosto direkcijos turimais duomenimis, rengia įgyvendintų uosto infrastruktūros investicinių projektų suvestinę stebėsenos rodiklių ataskaitą ir teikia ją komisijai svarstyti iki kiekvienų metų birželio 30 d. Ataskaita teikiama Uosto direkcijos generaliniam direktoriui. Retrospektyvi analizė aktuali vertinant naujas žemės nuomininkų paraiškas.

2017 metais atlikta krantinių rekonstrukcijos darbų pagal žemės nuomininkų paraiškas už 12 629 000 eurų, 2018 m. sausio–birželio mėn. – už 15 256 000 eurų.

Papildomų darbų vykdymo Uosto direkcijoje procedūros aprašymas:

Šiuo metu rangos darbai Klaipėdos valstybiniame jūrų uoste atliekami pagal dviejų tipų statybos rangos sutartis: pagal sutartis, kurios buvo parengtos iki 2017 m. liepos 1 d. pagal tuo metu galiojusį VP įstatymą, ir sutartis, kurios parengtos pagal naujos redakcijos VP įstatymą, įsigaliojusį 2017 m. liepos 1 d.

Pagal VP įstatymą, galiojusį iki 2017-07-01, vykdant rangos pirkimus, Uosto direkcija sutartyse buvo numaciusi užsakovo rezervą ir sutartyse buvo aptarta konkreči jo panaudojimo tvarka ir papildomų darbų kainodara. Taip pat pagal galiojusio VP įstatymo 73 str. buvo numatyta galimybė atlikti pirkimus neskelbiamų derybų būdu iš vieno tiekėjo.

Uosto direkcijos generalinio direktoriaus 2014 m. liepos 21 d. įsakymu Nr. V-190 (toliau – Įsakymas) buvo patvirtintos tipinės sutarčių formos. Jos buvo parengtos vadovaujantis VP įstatymu, galiojusiu iki 2017 m. liepos 1 d. Šiuo Įsakymu patvirtintos tipinės rangos sutarties IV skyriuje buvo numatyta papildomų darbų įsigijimo tvarka. Remiantis šia tvarka, Uosto direkcijoje susiformavo praktika dėl papildomų darbų įsigijimo:

1) Rangovas nustatęs, kad būtina atlikti papildomus darbus, nedelsiant, bet ne vėliau kaip per 5 darbo dienas, raštu kreipiasi į užsakovą (Uosto direkciją), rašto kopijas taip pat persiūsdamas įmonei, kuri atlieka

techninę priežiūrą, bei įmonei, kuri atlieka projekto vykdymo priežiūrą. Rangovas turi tiksliai aprašyti, kokius papildomus darbus reikia atlikti;

2) užsakovas, gavęs pranešimą iš rangovo bei projektuotojo ir techninės priežiūros atstovo patvirtinimą, kad be šių darbų nėra galimybės įgyvendinti projekto ir šie darbai nėra atlikti, bei siekiant išsiaiškinti, kodėl šie darbai nebuvo numatyti, įsipareigoja per 5 darbo dienas į statybos objektą pakviesti komisiją, susidedančią iš projekto vykdymo priežiūros atstovo, rangovo atstovo, techninės priežiūros atstovo, užsakovo atstovo, uosto naudotojo, kurio nuomojamoje teritorijoje vykdomi statybos rangos darbai, atstovo, nepriklausomo eksperto (jei tokio dalyvavimas būtų pripažintas būtinu);

3) komisijai įvertinus visą pateiktą dokumentaciją ir atlikus detalią statyb vietės apžiūrą, rangovas kartu su techninę priežiūrą atliekančiu atstovu įsipareigoja per 5 darbo dienas nuo pirmo komisijos posėdžio dienos surašyti ir pateikti užsakovui papildomų (nenumatytų) ar nevykdomų darbų aktą, kurį pasirašo visi komisijos darbe dalyvavę asmenys ir kuriame išsamiai įvardijamos aplinkybės, kurios nulėmė papildomų (nenumatytų) ar nevykdomų darbų atsiradimą, įvertinamas jų pagrįstumas (būtinumas) ir priimamas nutarimas dėl papildomų (nenumatytų) darbų atlikimo būtinumo, nevykdomų darbų pripažinimo, statybinės dokumentacijos pakeitimo (papildymo), ekspertizės išvadų reikalingumo. Prie akto turi būti pridėta visa papildoma dokumentacija, kuri patvirtintų papildomų (nenumatytų) ar nevykdomų darbų pagrįstumą. Šį aktą tvirtina Uosto direkcijos infrastruktūros direktorius;

4) patvirtinus aktą, projektų vadovas kreipiasi į projekto vykdymo priežiūros atstovą dėl skaičiuojamosios kainos pagal aktą nustatymo. Iš projekto priežiūros atstovo gavęs skaičiuojamąją kainą, projekto vadovas kreipiasi į ekspertus dėl skaičiuojamosios kainos ekspertizės;

5) gavus ekspertizės aktą su teigiama išvada, projekto vadovas parengia tarnybinį pranešimą Uosto direkcijos generaliniam direktoriui, kad Uosto direkcijos Viešųjų pirkimų skyriui būtų pavesta atlikti papildomų darbų įsigijimo procedūrą. Viešųjų pirkimų skyrius įvertina dokumentus ir organizuoja Uosto direkcijos generalinio direktoriaus įsakymu patvirtintos Uosto direkcijos viešųjų pirkimų komisijos infrastruktūros objektų statybos, remonto ir kitų darbų bei su jais susijusių paslaugų pirkimams vykdyti posėdį, į kurį kviečiamas rangovo atstovas. Atvykęs į šį posėdį rangovo atstovas pateikia papildomų darbų pasiūlymą. Įvyksta derybos, kurių metu yra susiderama dėl papildomų darbų kainos, po kurių rangovas turi pateikti patikslintą pasiūlymą. Uosto direkcijos Viešųjų pirkimų skyrius, gavęs patikslintą pasiūlymą, surašo protokolą, kurį pasirašo visi Viešųjų pirkimų komisijos infrastruktūros objektų statybos, remonto ir kitų darbų bei su jais susijusių paslaugų pirkimams vykdyti nariai ir šis protokolą perduodamas projekto vadovui;

6) projekto vadovas, iš Uosto direkcijos Viešųjų pirkimų skyriaus gavęs protokolą, parengia raštą Rangovui, informuodamas, kad leidžiama vykdyti papildomus darbus (jeigu nėra viršytas užsakovo rezervas) arba parengia papildomo susitarimo prie rangos sutarties projektą, kurį suderina per Uosto direkcijos dokumentų valdymo sistemą „Avilys“. Šį papildomą susitarimą derina visi atsakingi asmenys, numatyti Uosto direkcijos darbo reglamente. Pasirašius papildomą susitarimą jis įkeliamas į CVPI sistemą.

Nuo 2017-07-01 pasikeitus viešuosius pirkimus reglamentuojantiems įstatymams, komunaliniame sektoriuje veikiančios įmonės pirkimus vykdo pagal Lietuvos Respublikos pirkimų, atliekamų vandentvarkos, energetikos, transporto ar pašto paslaugų srities perkančiųjų subjektų, įstatymą (toliau – Įstatymas), kuriame nebėra galimybės papildomus darbus įsigyti vykdam pirkimą neskelbiamų derybų būdu, bet atsirado galimybė, vadovaujantis Įstatymo 97 str., pakeisti sutartį dėl pasikeitusios apimties. Taip pat Viešųjų pirkimų tarnybos direktorius 2017-06-28 įsakymu Nr. 1S-95 patvirtino kainodaros taisyklių nustatymo metodiką (toliau – Metodika), kurioje yra nustatyti sutarties kainos apskaičiavimo būdai. Perkant darbus yra galimi 4 sutarties apskaičiavimo būdai:

- 1) fiksuotos kainos;
- 2) fiksuoto įkainio;
- 3) fiksuotos kainos su peržiūra;
- 4) fiksuoto įkainio su peržiūra.

Metodikoje nėra galimybės numatyti užsakovo rezervo, todėl atsižvelgiant į teisės aktų pasikeitimus yra pakeistos sutartys, tačiau jų tipinės formos nėra patvirtintos generalinio direktoriaus įsakymu. Pakeistose sutartyse nebėra užsakovo rezervo, bet yra numatytos darbų apimties keitimo sąlygos, kuriose yra aptarta, kas yra laikoma papildomais darbais, ir nustatyta papildomų darbų kainodara. Pažymėtina, kad sutartyse būtų galima prie papildomų darbų apskaičiavimo kainodaros įtraukti, kad konkretaus papildomo statybos rangos darbo kaina negali viršyti aktualioje rekomendacijoje dėl statinių statybos skaičiuojamųjų kainų nustatymo, registruotoje VĮ Statybų produktų sertifikavimo centre, kada buvo nustatytas papildomų darbų poreikis, nustatytos kainos.

Per laikotarpį nuo 2017 m. liepos 1 d. iki 2018 m. rugpjūčio 3 d. Uosto direkcijos Statybos ir eksploatacijos skyriaus projektų vadovų vykdomuose krantinių rekonstrukcijos projektuose buvo inicijuota papildomų darbų iš viso už 1 965 212, 03 eurų, iš jų yra aktais patvirtintų darbų už 563 026,32 eurų.

Pateikiami esamos situacijos analizės rezultatai ir įvardijamos priežastys, didinančios korupcijos pasireiškimo rizikos lygį, arba kita svarbi informacija.

Atliekant analizę reikalinga vadovautis Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2011 m. gegužės 13 d. įsakymu Nr. 2-170 „Dėl valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijų patvirtinimo“¹, taip pat rekomenduojama atsižvelgti į Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. kovo 12 d. nutarimą Nr. 243 „Dėl Teisės aktų projektų antikorpucinio vertinimo taisyklių patvirtinimo“²

3. VEIKLOS SRITIES VERTINIMO METU NUSTATYTI KORUPCIJOS RIZIKOS VEIKSNIAI

1) Komisijos darbo reglamente yra numatyta galimybė, o ne privalomas reikalavimas pasirašyti sutartį su žemės nuomininku; taip pat nėra numatyta kriterijų, kuriais remiantis su žemės nuomininku pasirašoma ar nepasirašoma Klaipėdos valstybinio jūrų uosto infrastruktūros / suprastruktūros pagerinimo ar sukūrimo sutartis, t. y. Komisija kiekvienu atveju sprendžia individualiai. Tipinėje sutartyje nei vienai iš šalių nėra numatyta atsakomybė už sutartinių įsipareigojimų neįgyvendinimą.

2) Vidiniais Uosto direkcijos teisės aktais nėra įtvirtintas reikalavimas, kad visi Komisijos nariai ir specialistai, kviečiami eksperto teisėmis, prieš pradėdami darbą Komisijoje, turi deklaruoti privačius interesus.

3) Pagal dabar Uosto direkcijoje galiojančią tvarką, perkant papildomus darbus nėra imperatyvaus reikalavimo vykdyti skaičiuojamosios kainos ekspertizę, taip pat nėra aiškių kriterijų, kada dėl skaičiuojamosios kainos yra daroma ekspertizė, o kada ne.

4) Vidiniuose Uosto direkcijos teisės aktuose nėra reglamentuota, kad Uosto direkcijos viešųjų pirkimų komisija infrastruktūros objektų statybos, remonto ir kitų darbų bei su jais susijusių paslaugų pirkimams vykdyti vykdo derybas dėl papildomų darbų kainos.

5) Vidiniais Uosto direkcijos teisės aktais nėra įtvirtintas reikalavimas, kad Uosto direkcijos Plėtos, Statybos ir eksploatacijos, Geležinkelių infrastruktūros, Akvatorijos priežiūros ir aplinkosaugos skyrių projektų vadovai, neturintys administravimo įgaliojimų, tačiau dalyvaujantys viešųjų pirkimų procedūrose parenkant projektuotoją, statybos rangovą ir techninę priežiūrą, privalo deklaruoti privačius interesus.

6) 2017 m. liepos 1 d. įsigaliojus naujam VP įstatymui, buvo parengtos, bet įsakymu nepatvirtintos naujos tipinių sutarčių formos.

Papunkčiui nurodomi nustatyti vertinimo metu nustatyti korupcijos rizikos veiksniai dėl teisinės bazės netobulumo/nebuvimo, neaiškių ar neskaidrios sprendimų priėmimo procedūrų, nuolatinio pobūdžio tam tikrų nustatytų procedūrų nesilaikymo, blogos organizacijos kultūros, netinkamos darbų ir procesų kontrolės ir priežiūros mechanizmų ir kt.

4. SIŪLYMAI DĖL KORUPCIJOS RIZIKOS VEIKSNIŲ NEIGIAMOS ĮTAKOS PANAIKINIMO AR SUMAŽINIMO

Pateikiamos siūlomoms priemonėms veiklos srities vertinimo metu nustatytiems korupcijos rizikos veiksniams mažinti ar panaikinti pagal Lietuvos Respublikos susisiekimo ministrui priskirtų valdymo sričių korupcijos prevencijos programos įgyvendinimo priemonių plano formą:

Eil. Nr.	Priemonė	Atsakingas vykdytojas (Įstaigos pavadinimas)	Įvykdymo terminas	Laukiamas rezultatas
-----------------	-----------------	---	--------------------------	-----------------------------

¹ <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.399325>

² <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/f5fb2df0b02311e39a619f61bf81ad0a>

1.	Atlikus konsultacijas su Uosto direkcijos valdyba, uoste veikiančių subjektų asociacijomis ir priėmus bendrą sprendimą Komisijos darbo reglamente numatyti kriterijus, kuriais remiantis būtų sprendžiama, ar su žemės nuomininku pasirašoma, ar nepasirašoma Klaipėdos valstybinio jūrų uosto infrastruktūros/ suprastruktūros pagerinimo ar sukūrimo sutartis.	Uosto direkcijos Ekonomikos ir strateginio planavimo skyrius	2019-04-01	Skaidresnis investicijų į uosto infrastruktūrą valdymo procesas
2.	Papildyti viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo nuostatų vykdymo ir kontrolės valstybės įmonėje Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcijos aprašą (toliau – Aprašas), numatant, kad Aprašas taikomas Komisijos nariams ir specialistams, kviečiamiems eksperto teisėmis, Uosto direkcijos Plėtros, Statybos ir eksploatacijos, Geležinkelių infrastruktūros, Akvatorijos priežiūros ir aplinkosaugos skyrių projektų vadovams, dalyvaujantiems viešųjų pirkimų procedūrose parenkant projektuotoją, statybos rangovą ir techninę priežiūrą.	Generalinio direktoriaus padėjėjas korupcijos prevencijai ir saugai	2019-02-01	Bus užkirstas kelias galimiems viešųjų ir privačių interesų konfliktams.
3.	Pakeisti Uosto direkcijos vidinius teisės aktus, reglamentuojant Uosto direkcijos viešųjų pirkimų komisijos infrastruktūros objektų statybos, remonto ir kitų darbų bei su jais susijusių paslaugų pirkimams vykdyti dalyvavimą vedant derybas dėl papildomų darbų kainos	Teisės departamentas	2019-02-01	Aiškiau ir skaidriau reglamentuotas derybų procesas
4.	Pakeisti Uosto direkcijos vidinius teisės aktus, numatant imperatyvų reikalavimą vykdyti skaičiuojamosios kainos ekspertizę perkant papildomus darbus.	Teisės departamentas	2019-02-01	Aiškiau ir skaidriau reglamentuotas papildomų darbų pirkimo procesas
5.	Atsižvelgiant į pasikeitusio VP įstatymo reikalavimus parengti ir patvirtinti naujas tipines sutarčių formas	Teisės departamentas	2019-02-01	Tinkamai užtikrintas VP įstatymo vykdymas

6.	Pakeisti Uosto direkcijos generalinio direktoriaus 2014 m. spalio 29 d. potvarkį Nr. PP-5 „Dėl įmonės užsakymu rengiamų statybos ir rekonstravimo projektų įgyvendinimo grupės sudėties“, įtraukiant į grupės sudėtį ir Akvatorijos priežiūros ir aplinkosaugos skyriaus atstovus	Teisės departamentas	2019-02-01	Aiškiau reglamentuotas projektų valdymas
----	---	----------------------	------------	--